

Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (LNG) Sektörüne Genel Bir Bakış

MART 2024

Doğal gaz ticareti, jeopolitik konumunun etkisiyle, Türkiye'nin sürekli olarak pozisyonunu güçlendirme arayışında olduğu bir alan olmuştur. Gelişen teknolojilere göre mevzuat ve uygulamayı uyarlamak, bu stratejinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu yazımızda, LNG'nin Türk mevzuatındaki yerini ve önümüzdeki dönemde yürürlüğe girmesi beklenen yenilikleri inceledik.

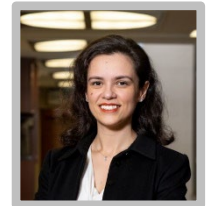
Doğal gaz piyasası mevzuatında LNG'ye ilişkin mevcut düzenlemeler

Her regüle sektörde olduğu gibi, doğal gazda da piyasa faaliyetleri uygun bir lisans veya yetkilendirmeye tabi olarak gerçekleştirilebilmektedir. Söz konusu lisanslama ve yetkilendirme işlemleri Enerji Piyasaları Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından yürütülmektedir. Doğal gazın ithalatı, ihracatı, depolanması, iletimi, dağıtımı ve toptan satışına ilişkin genel hükümler ve lisanslama süreçleri LNG bakımından da büyük ölçüde geçerlidir. LNG bakımından özelleşen hükümlerin bazıları aşağıdaki gibidir:

- Doğal gaz ithalatında, her ithalat bağlantısı için ayrı bir lisans alınması gerekmektedir. Spot LNG ithalatı ise, farklı bağlantılar için tek bir ithalat (spot) lisansı çerçevesinde gerçekleştirilebilmektedir.

Mustafa Durakoğlu
Ortak

Nazlı Başak Ayık
Müşavir

Cansu Lara
Dervişoğlu
Stajyer

- İthalata ilişkin müracaatların değerlendirilmesinde, ithalat yapılacak ülke ile BOTAŞ'ın doğal gaz ithalat sözleşmesi bulunup bulunmadığı, piyasada rekabet ortamının oluşturulması gibi hususlar standart doğal gaz ithalat başvurularının değerlendirilmesinde önemli kriterler olarak düzenlenirken, LNG ithalatı için değerlendirilmeye alınmamaktadır.
- LNG'nin Türk karasularında ve/veya Türkiye sınırları içinde LNG taşıma vasıtalarıyla taşınması, iletim (LNG) lisansı tahtında gerçekleştirilebilmektedir. LNG iletiminin ayrı bir lisans tahtında gerçekleştirilmesinin bir istinası olarak, LNG ihracatçıları, ihracat lisanslarına derç edilmesi ve yurt içinde teslim faaliyetinde bulunmamaları kaydıyla, ayrı bir iletim lisansına gerek olmaksızın LNG taşıma faaliyetinde bulunabilmektedir.
- Doğal gazın toptan satışı, toptan satış lisansı tahtında gerçekleştirilebilmektedir. Ancak karayolu taşıtlarında yakıt olarak kullanılmak üzere LNG satışı, ayrı bir toptan satış (OtoLNG) lisansı gerektirmektedir. Toptan satış (OtoLNG) lisansı sahipleri, sadece lisanslarına konu tesiste LNG satışı gerçekleştirebilir. Yurt genelinde doğal gaz satışı yapan diğer toptan satış şirketlerinin, belli bir adreste karayolu taşıtlarında yakıt olarak kullanılmak üzere LNG satışı yapmak istemesi halinde ayrı lisans alması zorunludur.

Kanun Teklifi'nde öngörülen yenilikler

12. Ulusal Kalkınma Planı'nda, 2024 – 2028 yılları arasındaki 5 yıllık döneme ilişkin olarak belirlenen hedefler arasında, doğal gaz arz güvenliğinin güçlendirilmesi ve Karadeniz'deki Sakarya Gaz Sahasında keşfedilen doğal gaz rezervi de dâhil olmak üzere yerli doğal gazın ekonomiye kazandırılması çalışmalarının devamı yer almaktadır. Bu doğrultuda, Türkiye'nin enerji üretici ve tüketici ülkelerinin bulunduğu bir ticaret merkezi olması amacıyla yakın coğrafyada bulunan enerji kaynaklarının pazara ulaştırılmasına yönelik piyasa ve teknik altyapı geliştirme çalışmalarının yürütülmesi gerekliliği vurgulanmıştır. 12. Ulusal Kalkınma Planı'nda yer alan bu hedefler doğrultusunda, 29 Ocak 2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ("Kanun Teklifi"), doğal gaz piyasası faaliyetlerine yönelik bazı yenilikler öngörmektedir.

Depolama faaliyetlerine yönelik yenilikler

Hâlihazırda Türkiye'de 2 adet kara ve 3 adet yüzer LNG depolama ve gazlaştırma ünitesi ("FSRU") işletilmektedir. BOTAŞ tarafından 1994 yılında işletmeye alınan Marmara Ereğlisi LNG Terminali ile Ege Gaz A.Ş. tarafından Aliğa'da kurulan ve 2006 yılında işletmeye alınan Ege Gaz A.Ş. LNG Terminali kara terminalleri iken; Etki Liman İşletmeleri Doğal Gaz İthalat ve Ticaret A.Ş.'ye ait Etki Yüzer LNG Terminali, BOTAŞ tarafından 2021 yılında işletmeye alınan Dörtöyl FSRU ve BOTAŞ tarafından 2022 yılında işletmeye alınan Saros FSRU yüzer terminallerdir.

Kanun Teklifi ile FSRU'ların hareketli niteliklerine uygun olarak, aynı yerde hizmet sürekliliği gibi bazı zorunluluklardan istisna tutulmalarının önü açılmakta, mevcut tesislerde gerçekleştirilecek kapasite artışlarının ve yeni yapılacak depolama tesislerinin sisteme girişe ilişkin yükümlülüklerinden belli koşullarda muaf tutulması öngörülmektedir.

Doğal gaz sıvılaştırma faaliyetleri

Doğal gazın sıvılaştırılması mevcut mevzuatta ayrı bir faaliyet konusu olarak düzenlenmemektedir. Bu durumun Kanun Teklifi ile değiştirilmesi ve sıvılaştırma faaliyetinin ilk defa bağımsız bir faaliyet olarak tanımlanarak LNG'den elde edilebilecek ticari faydanın artırılması hedeflenmektedir. Kanun Teklifi'nin genel gerekçesinde, Türkiye'nin doğal gazda ticaret merkezi olma hedefleri ve son dönemde yaşanan enerji krizlerinin Türkiye üzerinden boru hatlarıyla ve LNG olarak yoğun bir şekilde AB ve diğer ülkeler tarafında yoğun bir şekilde ihracat talebi olduğu not edilmiş, hem yerli üretim doğal gazın hem de farklı kaynaklardan ithal edilen doğal gazın Türkiye'de sıvılaştırılarak dünya piyasalarına LNG olarak pazarlanabilmesi için doğal gaz sıvılaştırma faaliyetinin ayrı bir piyasa faaliyeti olarak mevzuatta düzenlenmesi gereği ifade edilmiştir.

Sıvılaştırma faaliyeti, tıpkı diğer piyasa faaliyetleri gibi, EPDK tarafından düzenlenecek bir lisans çerçevesinde yürütülecektir. Lisansa başvuranların teknik ve ekonomik yeterliliği birincil değerlendirme kriterleri olarak öngörülmektedir.

İhracat faaliyetlerine yönelik yenilikler

Kanun Teklifi ile, ihracat fırsatlarının zamanında değerlendirilebilmesinin önünün açılması için her ülke için ayrı ihracat lisansı alınması zorunluluğu kaldırılarak tek ihracat lisansı altında birden fazla ülke ile ticaret yapılabilmesi imkânı getirilmektedir.

Sonuç

2020 sonlarına doğru Karadeniz'de bulunan doğal gaz rezervi ve dünya çapında yaşanan enerji krizleri Türkiye'nin bölgesel doğal gaz piyasalarındaki yeri konusunu tekrar gündeme getirmiştir. Pozisyonunu kuvvetlendirmek adına, gelişen teknolojilerin takibi ve mevzuatın gerekli esneklikleri sağlayacak şekilde adaptasyonu Türkiye bakımından önem arz etmektedir. Bu kapsamda, Kanun Teklifi doğrultusunda Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nda yapılacak değişikliklerle birlikte ikincil mevzuatta da bazı değişiklikler yapılması beklenmektedir.